

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj: 01-2489
Nikšić, 24.12.2019. god.

Na osnovu člana 64 stav 2 tačka 9 i člana 65 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u vezi sa članom 35 Pravila doktorskih studija, Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj 24.12.2019. godine, utvrdilo je

PRIJEDLOG

I

Usvaja se Izvještaj Komisije o ocjeni podobnosti doktorske teze *Upotreba metoda korpusne lingvistike u svrhu unaprijeđenja nastave i učenja leksike engleskog jezika brodomašinske struke* kandidata mr Zorice Đurović.

II

Predlaže se da se prihvati tema *Upotreba metoda korpusne lingvistike u svrhu unaprijeđenja nastave i učenja leksike engleskog jezika brodomašinske struke* i kandidat mr Zorica Đurović, kao podobni.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
DEKAN
Prof. dr. Tatjana Jovović
T. Jovović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj 01-1983/1
06.12 20 12 god.
NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predmet: Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata

Vijeću Filološkog fakulteta predlažemo da usvoji Izvještaj Komisije za ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata mr Zorice Đurović (obrazac D1).

Predsjednik Komisije za doktorske studije

Milica V. Stamatović

Prof. dr Milica Vuković Stamatović

OCJENA PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	Mr Zorica Đurović
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Jezik i književnost
Broj indeksa	2/14
Podaci o magistarskom radu	14.3.2014. – Magistar, Engleski jezik i književnost, Filološki fakultet Nikšić, srednja ocjena 9,29. Engleski jezik i književnost, Nauka o jeziku. Oblast: analiza diskursa, naslov rada: <i>Analiza diskursa ugovora o zakupu broda</i>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Upotreba metoda korpusne lingvistike u svrhu unaprijeđenja nastave i učenja leksike engleskog jezika brodomašinske struke
Na engleskom jeziku	Using corpus linguistics methods for the purpose of enhancing the teaching and learning of Marine Engineering English vocabulary
Datum prihvatanja teme i kandidata na sjednici Vijeća organizacione jedinice	19. 9. 2019
Naučna oblast doktorske disertacije	Lingvistika
Za navedenu oblast matični su sljedeći fakulteti	
Filološki fakultet	
A. IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE POLAZNIH ISTRAŽIVANJA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>Kandidatkinja mr Zorica Đurović predstavila je polazna istraživanja koja je napisala radeći istraživanje na temu <i>Upotreba metoda korpusne lingvistike u svrhu unaprijeđenja nastave i učenja leksike engleskog jezika brodomašinske struke</i>. Prezentacija je održana 11. 11. 2019, u 11.15, na Filološkom fakultetu, pred komisijom u sastavu: prof. dr Milena Pejović Dževerdanović, prof. dr Violeta Jurković, doc. dr Marijana Cerović, prof. dr Nataša Kostić (komentor) i prof. dr Milica Vuković Stamatović (mentor). U izlaganju koje je trajalo 20 minuta, kandidatkinja je predstavila teoretski i metodološki okvir istraživanja, te prve rezultate svog istraživanja. Nakon izlaganja, komisija je postavljala pitanja, te dala komentare i preporuke od značaja za dalji tok istraživanja.</p> <p>Kandidatkinja je, prije odbrane, Komisiji elektronskim putem dostavila tekst polaznih istraživanja, obima 60 stranica.</p>	

B. OCJENA PODOBNOSTI TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

B1. Obrazloženje teme

U ovoj doktorskoj disertaciji, kandidatkinja namjerava da istraži kako upotreba metoda korpusne lingvistike može doprinijeti nastavi i učenju vokabulara engleskog jezika brodomašinske struke. Koristeći metod leksičkog profilisanja korpusa, kandidatkinja će utvrditi leksički profil žanra instrukcionih knjiga koje se koriste u brodomašinskoj struci, sa ciljem da se utvrdi koliko je i kakvog vokabulara potrebno za njihovo čitanje i razumijevanje. Na osnovu ovih podataka, koristeći metode korpusne lingvistike, kandidatkinja će izraditi listu riječi koje su od naročitog značaja za razumijevanje tekstova u ovoj struci, te su, stoga, prioritetne za učenje, a takođe će istraživati i načine savladavanja ovih riječi uz pomoć korpusnih metoda i efikasnost takve nastavne metodologije.

Zbog činjenice da nastavnik na raspolaganju ima ograničeno vrijeme za nastavu, te činjenice da je vokabular jezika struke specifičan, istraživanje njegove leksike na korpusu autentinih tekstova i odabir prioritelnog vokabulara za nastavu egzaktnim metodama, od naročitog je značaja. Naime, na taj način, nastavnik posvećuje pažnju najvažnijem vokabularu, sa ciljem da učenik sa što manje naučenih riječi bude u stanju da razumije što je više moguće teksta koji čita na stranom jeziku.

Jezik brodomašinske struke prilično je neistražen i ne postoje liste vokabulara koje su dobijene korpusnim metodama za ovu struku. Kandidatkinja će se upravo baviti ovom temom na korpusu brodskih instrukcionih knjiga i priručnika, kao tekstova koje oficir mašine svakodnevno mora da konsultuje i čita na engleskom jeziku u svom radu na brodu. Jezik ovog žanra izrazito je tehničke prirode, i čini se nepristupačnijim od vokabulara drugih žanrova i mnogih drugih struka. Stoga je ispitivanje ovog vokabulara naročito važno i potrebno, kako bi nastava engleskog jezika ove struke bila što efikasnija.

B2. Cilj i hipoteze

Cilj ove doktorske disertacije jeste da se leksički profiliše žanr brodskih tehničkih priručnika, kreira lista brodomašinskog vokabulara, i unaprijedi nastava jezika brodomašinske struke u dijelu koji se tiče upotrebe korpusnih metoda za efikasnije usvajanje stručne leksike.

Hipoteze od kojih kandidatkinja polazi jesu sljedeće:

H1: Leksički profil brodskih tehničkih priručnika bitno se razlikuje od profila tekstova drugih žanrova i disciplina, pa za čitanje brodskih tehničkih priručnika postojeće liste riječi nisu primjenljive.

Ova hipoteza odnosi se na prvi dio istraživanja, koji je kandidatkinja već uradila, te hipotezu zapravo i dokazala. Jezik brodskih tehničkih priručnika sadrži manji procenat opšteg vokabulara od mnogih drugih žanrova, zbog čega postojeće liste opšteg i akademskog vokabulara pokazuju manju pokrivenost u ovim tekstovima u odnosu na druge vrste tekstova. Nadalje, postojeće liste inženjerskog vokabulara pokazale su se kao samo djelimično primjenljive, jer pokrivaju mali procenat leksike u brodskim tehničkim priručnicima. Rad na ovom dijelu istraživanja pokazao je da je za unaprijeđenje nastave ovog jezika struke neophodno izraditi posebnu listu vokabulara, što je predmet Hipoteze 2.

H2: Postoji ograničen broj riječi, čije poznavanje, uz poznavanje najčešćih opštih i formalnih (akademskih riječi), može omogućiti adekvatno razumijevanje tekstova brodskih tehničkih priručnika (pokrivenost vokabulara od 95%).

Kandidatkinja će napraviti listu riječi brodomašinske struke, obima koji dozvoljava savladavanje u roku od godinu do dvije nastave jezika struke (što je metodološka odluka koju kandidatkinja tek treba da donese), a koja će obezbijediti pokrivenost tekstova brodskih tehničkih priručnika od minimum 95%, zajedno sa listama najčešćeg opšteg i akademskog vokabulara (GSL+AWL). Učenici engleskog jezika brodomašinske struke, pod uslovom da znaju najčešći opšti vokabular, mogli bi da uz znanje riječi sa liste koju će kandidatkinja kreirati ostvare jedan od svojih najvažnijih ciljeva učenja jezika struke – da samostalno i sa razumijevanjem čitaju brodska tehnička uputstva.

H3: Primjena liste brodomašinskog vokabulara struke unaprijediće metodologiju usvajanja vokabulara u nastavi i učenju engleskog jezika brodomašinske struke.

Kandidatkinja će primijeniti kreiranu listu u nastavi jezika brodomašinske struke i egzaktno izmjeriti njenu efikasnost u usvajanju vokabulara učenika. Istraživanje će se obaviti putem eksperimenta, u dvjema grupama. Jedan grupa će biti kontrolna grupa koja neće učiti uz pomoć liste riječi i korpusnih metoda, dok će druga biti eksperimentalna, koja će ih koristiti. Nivo vokabulara i pokrivenost leksike u različitim tekstovima koji su potrebni stručnjacima iz oblasti brodomašinstva, izmjeriće se prije i poslije eksperimenta, kako bi rezultati mogli biti statistički

obrađeni. Pretpostavka od koje kandidatkinja polazi jeste da će eksperimentalna grupa ostvariti bolje rezultate.

B3. Metode i plan istraživanja

U ovom istraživanju koristi se elektronski korpus koji se sastoji od autentičnih brodskih tehničkih priručnika. Izbor ove vrste teksta izvršen je uzimajući u obzir činjenicu da ih brodomašinci svakodnevno koriste na brodu, te da su oni neophodni kada se oficir mašine upozna sa mašinama i uređajima, postrojenjima i sistemima, posebno kada je potrebno da se oni održavaju i oprave. Razumijevanje ovog žanra je od suštinskog značaja u ovoj struci. Principi kojima se kandidatkinja vodila kod izrade korpusa jesu sveobuhvatnost, balansiranost i reprezentativnost. Instrukcione knjige u korpusu odnose se na najčešće tipove brodova i različite njihove sisteme, a izbor je izvršen zahvaljujući savjetima aktivnih pomoraca, uglavnom zanimanja upravitelj mašine (najviše zvanje u struci). U korpusu se, tako, nalaze brodski tehnički priručnici koji se odnose na: brodove za prevoz tereta u kontejnerima, tankerske brodove, brodove za snadbijevanje iz „offshore” industrije i putničke brodove.

Korpus kandidatkinje sadrži oko 1,77 miliona riječi. Tekstovi su konvertovani u format txt (plain text), uz pomoć softvera AntFileConverter (Anthony, 2017). Sistematski su uklonjeni, koliko je to bilo moguće u korpusu od hiljade stranica, dijagrami, tabele, spiskovi referenci, vlastita imena, nazivi proizvoda, te greške nastalih prilikom konvertovanja teksta. Korpus je značajnog obima, što je preduslov za kvalitetno leksičko profilisanje i kreiranje reprezentativne liste brodomašinskog vokabulara.

U radu se koristi metod *leksičko profilisanje po učestalosti* (Lexical Frequency Profiling) (Laufer and Nation, 1995), na osnovu koje se može utvrditi prisustvo određene grupe vokabulara u korpusu (opšti, akademski, tehnički...), kao i leksička zahtjevnost teksta. Softver koji se koristi za primjenu ovog metoda je AntWordProfiler 1.4.0w (Anthony, 2014).

Liste riječi na osnovu koji se vrši leksičko profilisanje korpusa jesu: Vestova lista opšteg vokabulara (West: 1953), lista opšteg vokabulara Nejšena (2012), lista akademskog vokabulara Kokshedove (Coxhead: 2000), te dvije inženjerske liste (Ward, 2009; Hsu, 2014). Liste su dostupne u formatu koji sadrži samo glavne riječi svake porodice riječi (recimo *nation* u porodici koja obuhvata još i *nations*, *nationalisation*, *nationalising*...), pa je bilo potrebno proširiti ih tako da sadrže sve članove porodice, da bi pokrivenost bila dobro izmjerena. U tu svrhu poslužila je aplikacija Familizer+Lemmatizer v2.0 (Cobb, 2018). Ovaj metod, liste i softveri koriste se u prve dvije faze

istraživanja: utvrđivanje leksičkog profila brodskih tehničkih priručnika i kreiranje liste brodomašinskog vokabulara.

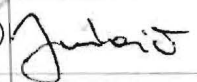
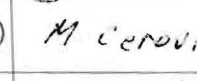
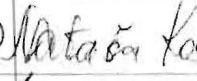
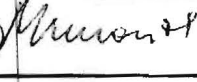

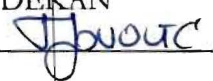
U trećem dijelu istraživanja fokus se pomjera na metodiku nastave, odnosno mogućnost primjene korpusnih metoda u cilju efikasnijeg usvajanja vokabulara. Tokom 15 sedmica eksperimentalnog perioda, kontrolna grupa učice brodomašinski vokabular uz pomoć standardnih metoda, dok će eksperimentalna grupa koristiti neke korpusne metode – samostalna pretraga autentičnog korpusa radi pronalaženja primjera upotrebe riječi, utvrđivanje njenih kolokacija, upoređivanje upotrebe riječi u originalnom tekstu i prevedenom tekstu (paralelni korpus), i druge, koje će kandidatkinja tek osmisлити i oblikovati. U pitanju je opšti metod učenja iz podataka, tzv. *Data Driven Learning* – s tim što će u fokusu ovog istraživanja naglasak biti na tome da učenici stranog jezika rade sa autentičnim korpusom u procesu učenja. Eksperimentalna grupa koristiće ove metode u nastavi i prilikom izrade domaćih zadataka. Znanje vokabulara obje grupe biće izmjereno prije i poslije eksperimentalnog perioda, uz pomoć testova izrađenih po Nejšonovoj metodologiji (2013). Standardni statistički test za upoređivanje rezultata dvije grupe (T-test) otkriće da li postoje statistički značajne razlike u znanju studenata eksperimentalne grupe u odnosu na kontrolnu grupu.

B4. Naučni doprinos

Naučni doprinos koji će doktorska disertacije Zorice Đurović postići sastoji se u sljedećem:

- Biće djelimično unaprijeđena metodologija izrade lista riječi za učenje stranog jezika. Kandidatkinja će objediniti više metoda u izradi liste, koristeći prednosti svake od pojedinačnih metoda. Upotrijebiće metodu ključnosti riječi (značajno veća frekvencija riječi u ciljnom korpusu u odnosu na neki uporedni, u ovom slučaju opšti, referentni korpus), kao i metod eliminacije riječi koje pripadaju opštim listama, u cilju otkrivanja stručnih riječi. Do sada su istraživači koristili ili jedan ili drugi metod, a kandidatkinja će pokušati da objedini oba – najprije utvrdi koje su to riječi ključne, a zatim eliminiše one koje pripadaju opštem vokabularu, kao i formalnom (akademsom) vokabularu.
- Kandidatkinja će razviti i izmjeriti efikasnost korpusnog metoda koji se može koristiti u nastavi i učenju leksike, naročito stručne leksike – učenje kroz samostalno traženje, te ispitivanje upotrebe riječi u autentičnom korpusu, naročito kroz upoređivanje upotrebe i značenja riječi u paralelnim korpusima (koji sadrže originalne tekstove i njihove prevode).
- Kandidatkinja će izmjeriti efikasnost primjene jednog korpusnog metoda koji je već predložen u literaturi, ali nije naučno i eksperimentalno ispitan – učenje riječi kroz samostalno ispitivanje njenih konkordanci u autentičnom korpusu.

<p>Kandidatkinja će dati i značajan primijenjeni doprinos kroz kreiranje liste brodomašinskog vokabulara koristeći egzaktne korpusne metode.</p> <p>B5. Finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja</p> <p>Prezentovano istraživanje finansijski je i organizaciono izvodljivo u predviđenom periodu.</p>	
Mišljenje i prijedlog komisije	
<p>Komisija je, nakon što je pročitala tekst polaznih istraživanja kandidatkinje mr Zorice Đurović (60 stranica) i saslušala njeno izlaganje, zaključila da je tema <i>Upotreba metoda korpusne lingvistike u svrhu unaprijeđenja nastave i učenja leksike engleskog jezika brodomašinske struke</i> podobna za istraživanje, te da će rezultati istraživanja dati značajan naučni doprinos. Tema istraživanja je nova i originalna, a dosadašnji rezultati ovog istraživanja obećavajući. Kandidatkinja je iščitala značajnu literaturu, koju je sintetički i kritički valjano predstavila u tekstu polaznih istraživanja, što predstavlja dobar osnov za već obavljene i predstojeće faze istraživanja. Prvi rezultati ukazuju na to da se kandidatkinja na pravi način oslanja na postavljeni teorijski temelj i da ispravno koristi izabranu metodologiju, pa se očekuje da će tako biti i u preostalim dvjema fazama istraživanja, koje bi trebalo da se obave do kraja ove akademske godine.</p> <p>Ovako postavljena teza dala bi doprinos kako korpusnoj lingvistici, tako i primijenjenoj lingvistici, odnosno metodici nastave – konkretno, metodici nastave i usvajanja leksike. Teza bi se bavila različitim načinima upotrebe metoda korpusne lingvistike, kako za izradu nastavnih materijala, tako i kao integralni dio metodologije nastave i učenja jezika struke. Naučno bavljenje leksikom brodomašinske struke primjenom metoda korpusne lingvistike do sada nije predmet interesovanja istraživača, pa je na taj način kandidatkinja odabrala inovativnu temu koja mnogo toga ima da ponudi, i naučno i stručno, nastavi jezika struke.</p> <p>Komisija, stoga, jednoglasno predlaže Vijeću Filološkog fakulteta, Centru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore temu <i>Upotreba metoda korpusne lingvistike u svrhu unaprijeđenja nastave i učenja leksike engleskog jezika brodomašinske struke</i> kao disertabilnu, a kandidatkinju mr Zoricu Đurović kao podobnu da izradi doktorsku disertaciju na predloženu temu, te preporučuje da ona nastavi rad na realizaciji ovako postavljenog istraživanja.</p>	
Prijedlog izmjene naslova	
(po potrebi predložiti izmjenu naslova)	
Prijedlog promjene mentora i/ili imenovanje drugog mentora	
(titula, ime i prezime, ustanova)	
Planirana odbrana doktorske disertacije	
(godina i semestar) do oktobra 2021. godine	
Izdvojeno mišljenje	
(popuniti ukoliko neki član komisije ima izdvojeno mišljenje)	<p>Ime i prezime</p> <hr style="width: 100%;"/>

Napomena		
(popuniti po potrebi)		
ZAKLJUČAK		
Predložena tema po svom sadržaju odgovara nivou doktorskih studija.	DA	NE
Tema je originalan naučno-istraživački rad koji odgovara međunarodnim kriterijumima kvaliteta disertacije.	DA	NE
Kandidat može na osnovu sopstvenog akademskog kvaliteta i stečenog znanja da uz adekvatno mentorsko vođenje realizuje postavljeni cilj i dokaže hipoteze.	DA	NE
Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata		
Prof. dr Milena Dževerdanović Pejović, vanredni profesor Pomorskog fakulteta Univerziteta Crne Gore	(Potpis)	
Prof. dr Violeta Jurkovič, vanredni profesor Fakulteta za pomorstvo i saobraćaj Univerziteta u Ljubljani	(Potpis)	
Doc. dr Marijana Cerović, docent Filološkog fakulteta Univerzitet Crne Gore	(Potpis)	
rof. dr Nataša Kostić, redovni profesor Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore	(Potpis)	
Prof. dr Milica Vuković Stamatović, vanredni profesor Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore	(Potpis)	
U Nikšiću, 18. 11. 2019		
		DEKAN

PRILOG

PITANJA KOMISIJE ZA OCJENU PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA	
Prof. dr Milena Dževerdanović Pejović	1. Kakva očekujete da će biti reakcija studenata koji će raditi samostalno po novom metodu? Da li će to prihvatiti, da li će im biti interesantno?
Prof. dr Violeta Jurković	Na samoj odbrani nije imala pitanja, budući da je već svoja pitanja i sugestije dala kandidakinji u elektronskoj prepisci nakon dostavljenog teksta polaznih istraživanja.
Doc. dr Marijana Cerović	1. Da li je kandidatkinja, kroz iskustvo nastave jezika struke, primijetila koji je to vokabular koji je studentima potreban?
Prof. dr Nataša Kostić	1. Da li očekujete da će te dati inovacije u nastavi jezika struke kroz novi model, odnosno metod učenja jezika?
Prof. dr Milica Vuković Stamatović	1. Koliki očekujete da će biti obim liste brodomašinskog vokabulara? 2. Da li ste definisali detalje eksperimenta koji se planira u trećoj fazi istraživanja?
PITANJA PUBLIKE DATA U PISANOJ FORMI	
(Ime i prezime)	
(Ime i prezime)	
(Ime i prezime)	
ZNAČAJNI KOMENTARI	

--